

یک نمونه همین
مدرسه صاحب
الزمان (عج) در
محله گلشهر
مشهد است، جایی
کوچک و ساده
که ۲۵۰ دانش آموز
در سه شیفت و
در همه پایه های
تحصیلی، با ۵۰
معلم داوطلب آنجا
درس می خوانند

شناخت جامعه مهاجرین

جامعه مهاجرین افغانستانی دارای ابعاد مختلفی است. از
طرفی ظرفیت های فراوان درونی آنهاست که فرصت های
قابل توجهی را در اختیار ما می گذارد و از طرف دیگر دارای
ویژگی هایی هستند که ملاحظات خاصی می طلبد.

• شکاف قومیتی، اختلافات داخلی

یکی از این ویژگی ها، وجود اختلافات شدید و عمیقی است که بین خود افغانستانی ها
است. ما چون درکی از این قوم گرایی نداریم، نمی توانیم فهمی نسبت به آن پیدا کنیم.
بالاتر اینکه بعضاً آن برادر افغانستانی که فکر می کند نسبت به این قضیه خود آگاهی پیدا
کرده است هم در اتفاقات و بزنگاه های مختلف ناخود آگاه با پیش فرض های قومیتی به
مسأله نگاه می کند؛ لذا این دعوای قومیتی از آن دعوای عمیق داخل افغانستان است و
شما اگر بخواهید به لحاظ جامعه شناسی به جامعه افغانستان توجه کنید، باید این ویژگی
را عمیقاً بشناسید، درکش کنید و تبعاتش را نیز بدانید. این خط کشی ها خیلی بیشتر از قصه
قومیت است و در لایه شهر، ولایت و روستا هم ... هم جلو رفته است؛ البته گاهی عوامل
مختلفی می تواند آنها را در کنار هم متحد کند ولی معمولاً این اتفاق نمی افتد و تجربه های
شکست خورده همگرایی در بین خود مهاجرین اصلاً کم نیست. جامعه افغانستان جامعه
بدون رهبری است و اساساً نمی توان چهره های ملی زیادی یافت و به عبارت دیگر می توان
گفت: «در افغانستان ملت تشکیل نشده است.»

• ویژگی های مثبت جامعه مهاجر افغانستانی

یکی از ویژگی های مثبتی که جامعه مهاجر دارد - که در مجموع به همان ویژگی های
افغانستانی ها مرتبط است - بسیار سختکوش و مقاوم بودن آنهاست. شاید اینکه می گویند:
«افغانستان قبرستان امپراطوری هاست و ما اینجا انگلیس را شکست دادیم، شوروی را
شکست دادیم و آمریکا را هم شکست دادیم و خلاصه هر کس وارد شده از ما شکست خورده»
یکی از دلایل مهمش شجاعت و سختکوشی افغانستانی هاست. آنها سختی ها و چالش های
زندگی در مهاجرت را برای خودشان تبدیل به فرصت کرده اند و محدودیت ها رشد آنها را
متوقف نکرده، به تنبلی کشیده نشده اند و کمتر درگیر افسردگی شده اند. آن هم در شرایط
و موقعیتی که کاملاً امکان وقوع این مشکلات وجود داشت. طبق آمارها بیکاری در جامعه
مهاجر ۳ درصد است که بسیار پایین است. حالا ممکن است کار ارزان بکنند و درآمد بالایی
نداشته باشند، ولی بیکار نمی نشینند. نکته دیگر این است که هرم جمعیتی جامعه مهاجر
بشدت جوان است و با جمعیتی جوان و اهل کار مواجهیم.

سختکوشی و استقامت مهاجرین بسیار جالب و دیدنی است و برای هر مشکلی راه حلی پیدا
می کنند، مثلاً وقتی در اینجا با محدودیت های تحصیلی دانش آموزان در مدارس مواجه
شدند، مدارس خودگردان را راه اندازی کردند، تا همین دو یا سه سال قبل، در مشهد ۲۰
مدرسه خودگردان وجود داشت. الان یک نمونه همین مدرسه صاحب الزمان (عج) در محله
گلشهر مشهد است، جایی کوچک و ساده که ۲۵۰ دانش آموز در سه شیفت و در همه پایه های
تحصیلی، با ۵۰ معلم داوطلب آنجا درس می خوانند. یعنی مهاجرین ظرفیت های خودشان
را به میدان آورده اند تا بچه ها بی سواد نمانند و این یکی از نمونه هایی است که نشان می دهد
در این محدودیت ها توانسته اند خودشان را باز یابی هویتی کنند و در عین سختی ها رشد
کنند. یامثالاً در این موج مهاجرت جدید، حداقل یک میلیون مهاجر به ایران آمدند که عمدتاً